

Ádám Barnabás¹

Huszárezredek szervezete és feladatai a szövetségi haderőkben 1. rész – Dánia, Franciaország

Organisation and Mission of Hussar Regiments in the Allied Forces Part 1. – Denmark, France

Absztrakt

A magyar huszár az a magyar könnyűlovasság, aki az elmúlt fél évezred során szinte átfőrt a hadviselés arculatát, és fénykorában a világ harmincnégy országa adoptálta ezt a könnyűlovassági csapatnemet. Habár a 20. században a lovon és a lovakkal vívott harc fölött eljárt az idő, de a huszárság felett nem. Az alábbiakban, a dán és a francia haderőkben ma is működő huszáralakulatok feladatait, szervezetét és főbb technikai eszközeit mutatom be.

Kulcsszavak: huszárság, könnyűlovasság, huszárezred, gárdahuszárezred, ejtőernyős huszárezred, felderítő és biztosító műveletek

Abstract

The Hungarian Hussars are the Hungarian light cavalrymen, who, during the last half thousand years, have influenced and even changed military warfare. Sharing best practices, Hungarian Hussars trained and helped to create Hussar Corps in 34 countries of the world. Although over time and with technological progress, the era of the Hussar troops fighting on horseback has all passed in the twentieth century, but not the Hussars themselves. The next article is aiming to introduce the organisation and mission of the Hussar units that are still in active duty in the Danish and French Armed Forces.

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Hadtudományi Doktori Iskola, doktorandusz – University of Public Service, Doctoral School of Military Sciences, PhD student, email: hunhussar@protonmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1586-1842>

Keywords: *Hussars, light cavalry, Hussar regiment, Guard Hussar Regiment, Hussar Parachute Regiment, Reconnaissance and Security Operations.*

1. Bevezetés

Az egyetemes hadtörténelem folyamán megfigyelhető, hogy a haderő a különféle hatások következtében állandó átalakulásban volt, amelynek során egyre jobban teret nyert az adott kor színvonalának és a kihívások szintjének megfelelő, minőségileg új szerkezetű haderőszervezet, s tűnt el a régi, hatékonyságában csökkenő tendenciát mutató. A jelenkori katonai kihívások szempontjából² sem elhanyagolható körülmény, hogy a II. világháború után a magyar haderő szervezetében, felszerelésében és kiképzésében jelentős, korszakot lezáró változás történt, hiszen eltűnt a haderőszervezetből a lovasság s vele együtt a legmagyarabb csapatnem: a huszárság. A világháborúk tapasztalatai és a biztonságpolitikai körülmények megváltozása, a hidegháború és az 1955-ben létrehozott Varsói Szerződés előtt álló várható katonai konfliktus szükségessé tette a technikai modernizációt, amelynek a nagy múltú magyar lovasság teljes mértékben áldozatul esett. A modern tűzfegyverek okozta óriási veszteségek nem engedték tovább a lovon vagy lóról vívott harcot, és az 1954-ben jogutód nélkül felszámolt miskolci 1. lovasezreddel³ teljesen eltűnt a magyar haderőből a lovasság és vele együtt a huszárság is. A huszárság alapfeladat-rendszerét (biztosító – előőrsi és felderítő – járőrszolgálat⁴) igyekeztek szétosztani – döntőrészt sikertelenül – a különböző fegyvernemek és szakcsapatok között, teljesen mellőzve a huszárság története során felhalmozott hadi tapasztalatból és a szervezeti moduláris komplexitásából eredeztethető eredményességét.

A rendszerváltás előtti közgondolkodás jótékonyan hallgat a huszárokról, ugyanakkor az elhallgatás ellenére a magyar kultúra századokon átívelő, vitán felüli közkedvelt katonalakjaként része maradt a nemzettudatnak. Nem csoda, hogy a rendszerváltást követően a huszárságról neves előadókkal jegyzett tudományos konferenciát⁵ is tartottak, és nagy számban alakultak meg a huszárságot tradicionális huszárruhában megjelenítő hagyományőrző egyesületek.

A biztonságpolitikai környezet megváltozása 1991-ben lehetőséget adott a magyar haderőben a huszárság restaurációjára, azonban a Honvédelmi Minisztérium akkori politikai és katonai vezetése a huszársággal kapcsolatosan – költségvetési hatások számvetését követően – elutasító volt. A huszárt csak lóval és lóháton tudták elképzelni, úgy, ahogy évszázadokon keresztül megjelent a harcmezőn:⁶ festői egyenruhában, ficáncoló lovakon, fessen, nyalkán, pödrött bajusszal és éles szablyával a kezében. Pedig a valóság mást is mutat.

² Boda József et alii: Fókusz és együttműködés. A hadtudomány kutatási feladatai. *Honvédségi Szemle*, 144. (2016), 3. 3–20.

³ Szijj Jolán: Hadtörténelmi levéltári kiadványok, fond- és állagjegyzék. Budapest, 1997. 335 folyószám.

⁴ *Szolgálati határozványok a magyar királyi honvéd huszár legénység számára*. Budapest, Pallas Részvénytársaság nyomdaja, 1898. XII–XIII. fejezet, 65–90.

⁵ *A magyar huszárság története. A lovasműveltség sajátosságai*. Budapest–Zürich, Zürichi Magyar Történelmi Egyesület – Heraldika Kiadó, 2004.

⁶ Louis E. Nolan: *Cavalry; Its History And Tactics*. London, Bosworth & Harrison, 1860. 323.

Lehet, hogy a lovon és a lovakkal vívott harc fölött eljárt az idő, de a huszárok fölött biztosan nem. Magyarországon nem igazán közismert tény, hogy a huszárok túlélték a technikai fejlődést, a lovak leváltását modern lóerővel hajtott járművekre, és a 21. században is léteznek. A Magyar Honvédség számos tagja a missziós feladatok során találkozhatott a szövetséges haderők által a műveleti területre küldött, modern harceszközökkel felszerelt huszáralakulatokkal. A NATO-ban is léteznek huszárezrek, Dániában egy (*Gardehusarregimentet*⁷), Franciaországban három (*1er régiment de hussards parachutistes*;⁸ *2e régiment de hussards*;⁹ *3e régiment de hussards*¹⁰), Hollandiában egy (*Regiment Huzaren van Boreel*¹¹), Kanadában négy (*8th Canadian Hussars*;¹² *Sherbrooke Hussars*;¹³ *The Royal Canadian Hussars*;¹⁴ *1st Hussars*¹⁵), az Egyesült Királyságban kettő (*The Queen's Royal Hussars*;¹⁶ *The King's Royal Hussars*¹⁷).

Mint láthatjuk, számos szövetséges ország haderejében napjainkban is működnek aktív huszáralakulatok, míg a magyar haderőben nem. Hadtudományi szempontból az említett országok hadereje által rendszerben tartott modern huszárezrek pusztá léte is igényli a következő kérdések tudományos vizsgálatát:

- Miért, milyen céllal őrizték meg a hadrendben a huszárságot a szövetséges haderők?
- Melyek a modern huszárság alaprendeltetési feladatai, és milyen szervezeti struktúrában működnek?
- Milyen haditechnikai eszközökkel hajtják végre feladataikat a II. világháborút követő katonai műveletekben, a modern kisháborúk¹⁸ és a válságreakgáló műveletek időszakában?

Az alábbiakban ezen kérdésekre adott válaszokat kutatom a dán és francia haderők huszárezreideinek bemutatásával.

⁷ *Gardehusarregimentet* (A Gárdahuszárezred). Elérhető: <https://forsvaret.dk/da/organisation/haeren/gardehusarregimentet/opgaver-og-enheder/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 06.)

⁸ *1er régiment de hussards parachutistes* (Az 1. ejtőernyős huszárezred). Elérhető: www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/11e-brigade-parachutiste/regiments/1er-regiment-de-hussards-parachutistes (A letöltés dátuma: 2019. 02. 05.)

⁹ *2e régiment de hussards* (A 2. huszárezred). Elérhető: www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/commandement-du-renseignement/2e-regiment-de-hussards (A letöltés dátuma: 2019. 01. 31.)

¹⁰ *3e régiment de hussards* (A 3. huszárezred). Elérhető: www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/1re-division/3e-regiment-de-hussards (A letöltés dátuma: 2019. 08. 30.)

¹¹ *Regiment Huzaren van Boreel* (A Boreel huszárezred). Elérhető: www.huzarenvanboreel.nl (A letöltés dátuma: 2019. 10. 30.)

¹² *8th Canadian Hussars* (A 8. kanadai huszárezred). Elérhető: www.army-armee.forces.gc.ca/en/5-canadian-division/8-canadian-hussars/index.page (A letöltés dátuma: 2019. 08. 30.)

¹³ *The Sherbrooke Hussars* (Sherbrooke huszárezred). Elérhető: www.army-armee.forces.gc.ca/en/2-canadian-division/the-sherbrooke-hussars/index.page (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)

¹⁴ *The Royal Canadian Hussars* (A királyi kanadai huszárezred). Elérhető: www.army-armee.forces.gc.ca/en/2-canadian-division/the-royal-canadian-hussars/index.page (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)

¹⁵ *1st Hussars* (Az 1. huszárezred). Elérhető: www.army-armee.forces.gc.ca/en/4-canadian-division/1-hussars/index.page (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)

¹⁶ *The Queen's Royal Hussars* (A Királynő huszárezrede). Elérhető: www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-armoured-corps/queens-royal-hussars/ (A letöltés dátuma: 2019. 09. 02.)

¹⁷ *The King's Royal Hussars* (A Király huszárezrede). Forrás: www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-armoured-corps/kings-royal-hussars/ (A letöltés dátuma: 2019. 09. 02.)

¹⁸ Ágh Attila: *Konfliktusok, háborúk*. Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1989.

2. Dánia

2.1. A Gárdahuszárezred – Gardehusarregimentet (angolul: Guard Hussar Regiment)

A dán haderő a 2000-es éveket követően jelentős átalakuláson ment keresztül a nemzetközi szerepvállalásuk tapasztalatai alapján.¹⁹ A szárazföldi haderő hadműveleti egysége a hadosztály, amely két gépesített dandárból, Királyi Testőrségből, a Gárdahuszárezredből, Jutlandi Dragonyosezredből, műszaki ezredből, híradó ezredből és logisztikai ezredből áll.²⁰

A Slagelse-ben diszlokáló gárdahuszárezred a hadosztály harcfelderítő alakulata, amelynek alaprendeltetési feladata a szembenálló fél erőinek felderítése és a harcérrintkezés folyamatos fenntartásával a szembenálló erők lekötése, lehetőleg megsemmisítése. Válságkezelő műveletekben (Koszovó, Irak, Afganisztán) a huszárság klasszikus biztosító és felderítő tevékenységét²¹ alkalmazzák. Az ezred aktívan részt vesz a nemzetközi műveletekben mind a harcbiztosítási, mind az újjáépítési feladatokban. Nagyon nagy figyelmet fordítanak a missziós tapasztalatok hazai hasznosítására, a tartalékos huszárok magas színvonalú felkészítésére.

A gárdahuszárezred vonatkozásában érdekesség, hogy történetét a hivatalos oklevelek alapján 1614-re²² vezetik vissza, és önmagukat a világ legrégebbi huszárezredének tartják. Történelmükben magyar huszárok is fontos szerepet játszottak, mivel IV. Keresztély dán–norvég király (1588–1648) Báthory István lengyel király halála után (1586) testőrségének három magyar huszártisztjét fogadta fel a szolgálatába, akik a király körül testőri feladatokat végeztek. A testőrcsapat bővítését követően is mindössze a három magyar tisztből, egy őrmesterből, két káplárból, egy trombitásból és harminc huszárból állt.

A Gárdahuszárezred szervezete és az alegységek feladatai

Napjainkban a Slagelse-ben diszlokáló gárda huszárezred négy aktív, egy tartalékos zászlóaljból és egy lovasított huszárszázadból áll.²³

Az 1. gépesített lövészászlóalj²⁴ három századból áll, és feladata elsődlegesen a királyi ház programjainak biztosítása és támogatása, kiegészítő feladata a nemzetközi missziókban való részvétel.

A 2. gépesített zászlóalj szintén három századból áll, és hazai gyorsreagálású feladatokat (például környezeti katasztrófák helyszínbiztosítása, eltűnt személyek

¹⁹ Végh Ferenc: A dán haderő. *Haditechnika*, (2007), 3. 2–6.

²⁰ A dán szárazföldi haderő szervezete. Elérhető: www2.forsvaret.dk/eng/Organisation/TheDanishArmy/Pages/TheDanishArmy.aspx (A letöltés dátuma: 2019. 11. 16.)

²¹ *Gardehussaren* 13. (2013), 1. 3–5. (Elektronikus kiadvány) Elérhető: https://issuu.com/gardehusar/docs/ghr_feb2013_web (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)

²² *Om Gardehusarerne* (A Gárdahuszárezredről). Elérhető: <https://forsvaret.dk/da/organisation/haeren/gardehusarregimentet/om-os-underside/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)

²³ Uo.

²⁴ *PNINF Bataljon (1. g. lövészászlóalj)*. Elérhető: <https://forsvaret.dk/da/organisation/haeren/gardehusarregimentet/opgaver-og-enheder/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)

keresése, kutatása, kormányzati felkérések teljesítése) és nemzetközi missziós feladatokat hajt végre.

A 3. felderítő zászlóalj HUMINT (csapat- és mélységfelderítő) és SIGINT, illetve TECHINT felderítő századokból áll, és a katonai felsővezetés információigénye alapján felépített kiképzési program szerint készül fel felderítési feladatok végrehajtására.

A 4. felderítő kiképző zászlóalj három kiképző századból áll, és jelenleg nem aktív, teljes állománya tartalékosokból áll. Aktivizálására ideiglenes jelleggel, az előjáró tervei szerint kerül sor. Aktivizálás esetén feladata a dán hadsereg tartalékos csapat- és mélységi-, valamint technikai felderítő katonáinak szinten tartó szakkiképzése és a missziós területeken szerzett tapasztalatok felhasználásával a tartalékos huszárok továbbképzése.

Az 5. kiképző-támogató zászlóalj egy kiképző és két logisztikai századból áll. Végzi a polgári közigazgatás tagjainak honvédelmi (kiemelten a királyi ház katonai protokollbiztosítási feladataira való) és polgári védelmi felkészítését, a katonai toborzók és a honvédelmi nevelésben résztvevők speciális felkészítését, illetve továbbképzését és a gárda huszárezred logisztikai támogatását.



1. ábra: A lovasított huszárszázad

Forrás: <https://portals.clio.me/dk/historie/7-9/emner/historiske-temaer/lokalhistorie-sjaelland/introduktion/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 06.)

A lovasított huszárszázad²⁵ két huszárszázadból (századonként 40 fő), kiképzési részlegből, zenei részlegből, ellátó és karbantartó szakaszokból áll, összesen 75 lóval rendelkeznek. A dán királyi ház protokolleseményein vesznek részt, lóháton és gyalog

²⁵ Gardehusarregimentets Hesteskadron (Gárdahuszárezred lovasított svadron). Elérhető: <http://forsvaret.dk/GHR/hesteskadronen/Pages/default.aspx> (A letöltés dátuma: 2019. 11. 20.)

protokoll őrzés-védelmi (például díszőrszolgálat, díszsorfal, díszkíséret) feladatokat látnak el, ugyanakkor különleges jogrendi helyzetben a Királyi Testőrséget erősítik meg. A lovasított huszársvadronnál a huszárság hagyományait és szokásait nagyon komolyan ápolják, díszegyenruhájuk (1. számú ábra) közvetlenül visszavezethető V. Frederick király által 1762. február 10-én létrehozott huszárezredhez, amely az Oroszország elleni háborúban a kozákok ellen sikeresen harcolt.

Érdekesség, hogy csak a lovasított huszárosztálynál fogadnak egyéves szolgálatra „önkénteseket”, a többi alegység szerződéses katonákból áll.

A Gárdahuszárezred főbb technikai eszközei²⁶

Leopard-2 A5 harckocsi, M113 lánctalpas csapatszállító harcjármű, Piranha-III AFV felderítő változata, Mercedes LAPV 6.1 könnyű páncélozott terepjáró jármű.

3. Franciaország

3.1. Az 1. „Bercheny” ejtőernyős huszárezred – 1er Régiment de Hussards Parachutistes (1er RHP) (angolul: 1st Hussar Parachute Regiment)

Az 1. ejtőernyős huszárezred a francia szárazföldi haderő 3. hadosztályának, azon belül is a 11. ejtőernyős dandár egyetlen páncélozott technikával felszerelt légiszállítású és deszant képességekkel rendelkező ezrede.²⁷ A könnyű lovasság minden feladatát modern haditechnikai eszközökkel látja el.²⁸ harcfelderítés közvetlen harcérrintkezéssel, vagy az ellenség mélységében, páncélozott eszközök elleni harc és a saját területen oldal- és hátbiztosító feladatok.

Az ejtőernyős huszárezred elsősorban egy könnyű páncélozott eszközökkel felszerelt harcbiztosító alakulat, amelynek személyi állománya ejtőernyős alkalmazásra, technikai eszközei légideszant vagy légiszállítással való kijuttatásra van felkészítve. Az ezred alaprendeltetési feladata az ellenség mélységében vagy a meghatározott helyen gyors légi vagy szárazföldi manőverrel kijelölt objektumok, kulcspozíciók elfoglalása és biztosítása az összefegyvernemi csapatok beérkezéséig. Az ezred jellemzően magában hordozza a régi huszárság kezdeményezőképességét, agilitását, önállóságát, a huszár és az ejtőernyős képesség kettős specializációjával pedig a sokoldalúságot és ütőképességet. Ezen képességek alkalmazásával biztosítja a francia nemzeti érdekek és érdekeltségek hathatós érvényesülését több mint harminc éve a világ bármely pontján.

²⁶ *Gardehusarkasernen i Slagelse*. Elérhető: <https://forsvaret.dk/da/organisation/tjenestesteder/antvorskov-kaserne/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 06.)

²⁷ *Organismes et formations rattachés* (Szervezeti és kapcsolati ábra). Elérhető: www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/3e-division/organismes-et-formationen-rattaches (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)

²⁸ *1er régiment de hussards parachutistes* (Az 1. ejtőernyős huszárezred). Elérhető: www.defense.gouv.fr/english/node_64-/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/11e-brigade-parachutiste/regiments/1er-regiment-de-hussards-parachutistes (A letöltés dátuma: 2019. 02. 05.)

Az ezred eredete teljesen magyar vonatkozású.²⁹ A Rákóczi-szabadságharc után külföldre menekült gróf Bercsényi László Ignác,³⁰ gróf Bercsényi Miklós fia, II. Rákóczi Ferenc fejedelem testőrségének kapitánya, 1720-ban bujdosó magyarokból alapított meg Konstantinápolyban egy huszárezredet, amelyet Franciaország szolgálatába ajánlott. Az ezred lett a „Bercheny huszárság”, majd 1791-ben az „1. huszár ezred” és 1946-ban az „1. ejtőernyős huszár ezred” nevet vette fel. Az ezred hosszú története során részt vett a lengyel örökösödési háborúban (1733), az osztrák örökösödési háborúban (1741–1748), a hétéves háborúban (1756–1763), a francia forradalmi háborúkban (1792–1802), a napóleoni háborúkban (1803–1815), a krími háborúban (1854), a francia–porosz háborúban (1870–1871), az algériai műveletekben (1871–1882), az I. világháborúban (1914–1918), a II. világháborúban (1940), az első indokínai háborúban (1948), az afrikai gyarmati háborúkban (1956–1961), UNIFIL (Libanon, 1978), az öbölháborúban (Kuvait, 1990), UNPROFOR-, IFOR-, KFOR-missziókban (Jugoszlávia- Koszovó 1993, 1995, 1996, 1999, 2001, 2002, 2003, 2004, 2006, 2007, 2010-től napjainkig évente), ISAF-misszióban (Afganisztán, 2003, 2006, 2007, 2008, 2010-től napjainkig évente).

Az ezred híven őrzi alapítójának emlékét és magyar gyökereit, aminek fontos megnyilvánulása, hogy az ezred indulóját, a *Le chant de Bercheny Hongrois*-t, a *Gyöngye violának letörött az ágát* mind a mai napig magyarul éneklik, és magyar vitézkötést viselnek a baretjükön.

*Az 1. ejtőernyős huszárezred szervezete és az alegységek feladatai:*³¹

- 1 parancsnokság és logisztikai elem;
- 3 légiszállítású könnyű páncélozott század;
- 2 felderítő és tűztámogató század;
- 1 tartalékos század;
- 1 különleges ejtőernyős szakasz.

Az összevont parancsnokság és logisztikai elem közvetlenül vezeti az alegységeket és egyben végzi a logisztikai támogató feladatokat a végrehajtó alegységek sikeres feladatvégrehajtása érdekében.

A három légiszállítású század könnyű páncélozott eszközökkel van felszerelve, és képes a kijelölt terepszakaszok és objektumok gyors elfoglalására és megtartására.

A két felderítő és tűztámogató század passzív és aktív felderítési feladatokat, valamint a légiszállítású századok tűztámogatását hajtja végre.

A tartalékos század csak különleges jogrendben kerül aktivizálásra, és alaprendeltetési feladatai megegyeznek a légiszállítású századokéval.

²⁹ Zachar József: A franciaországi Bercsényi-huszárezred története 1721–1791. *Hadtörténelmi Közlemények*, 105. (1992), 4. 33–73.

³⁰ Zachar József: Bercsényi László (1689–1778). *Hadtörténelmi Közlemények*, 25. (1978), 1. 68–114. 68.

³¹ *1er régiment de hussards parachutistes* (Az 1. ejtőernyős huszárezred). Elérhető: www.defense.gouv.fr/english/node_64-l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/11e-brigade-parachutiste/regiments/1er-regiment-de-hussards-parachutistes (A letöltés dátuma: 2019. 02. 05.)

A különleges ejtőernyős szakasz alaprendeltetési feladata az ejtőernyős képesség fenntartása, az egyéni és teherernyők hajtogatása és a személyi állomány ejtőernyős felkészítése.

Az 1. ejtőernyős huszárezred főbb technikai eszköze³²

PANHARD ERC 90 SAGAIE felderítő harcjármű 90 mm ágyúval, PANHARD VBL könnyű páncélozott terepjáró gépkocsi MILAN pct. rakétával, AMX 10 RCR felderítő harcjármű 105 mm ágyúval, VAB páncélozott szállító harcjármű.



2. ábra: Az 1. ejtőernyős huszárezred huszár járőre missziós területen.

Forrás: www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/11e-brigade-parachutiste/regiments/1er-regiment-de-hussards-parachutistes (A letöltés dátuma: 2019. 08. 31.)

³² *1er régiment de hussards parachutistes* (Az 1. ejtőernyős huszárezred). Elérhető: [www.defense.gouv.fr/english/node_64-l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/11e-brigade-parachutiste/regiments/1er-regiment-de-hussards-parachutistes](http://www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/11e-brigade-parachutiste/regiments/1er-regiment-de-hussards-parachutistes) (A letöltés dátuma: 2019. 02. 05.)

3.2. A 2. „Chamborant” Huszárezred – 2e „Chamborant” Régiment de Hussards (2e RH) (angolul: 2nd Hussar Regiment)³³

Az 1. ejtőernyős huszárezred mintájára 1735 januárjában gróf Esterházy Bálint József,³⁴ aki az 1. huszárezred kapitánya volt, a 2. huszárezredet is magyar önkéntesekből alapította, de igazán híressé André Claude de Chamborant³⁵ márki parancsnoksága alatt vált 1761–1791 között. Híres parancsnokának nevééről ismerik igazán: „Chamborant hussards”. Története folyamán többször átszervezték, modern fegyverzetel és felszereléssel látták el.

A 2. huszárezred a francia szárazföldi haderő Hírszerző Parancsnokságának (*Commandement du renseignement – COMRENS*)³⁶ alárendeltségébe tartozik. Az ezred a német határ mellett, Haguenauban állomásozik és alaprendeltetési feladata felderítési adatok gyűjtése az ellenségről és a terepről. A páncélozott eszközökkel felszerelt huszárjárőrök az ellenség mélységében, a kapott feladathoz biztosított teljes önállósággal és mérlegetési jogkörrel szerzik meg és továbbítják a kiküldő vagy kijelölt parancsnokságnak a felderítési adatokat. Teljes önállóságuk és mérlegetési jogkörük azt jelenti, hogy a felderített ellenséges célt, amennyiben úgy ítélik meg, hogy sikerrel pusztíthatják, meg is támadhatják az előljáró szándékának megvalósítása érdekében. Az ellenséges területen a huszárjárőrök alkalmazását tíz napra tervezik, logisztikai ellátmányt is ennyi időre visznek magukkal. A huszárjárőrök önálló feladatvégrehajtásra képesek, és rejtetten (azonosíthatóság nélkül) vagy álcázott módon (úgy tűnik, hogy valami mást csinálnak) tevékenykednek.

Azóta a legtöbb külföldi műveletben Afganisztán, a Közép-afrikai Köztársaság, Elefántcsontpart, a volt Jugoszlávia, Haiti, Koszovó, Libanon, Mali, Csád felderítési információval támogatja a szárazföldi erőket.

A 2. huszárezred szervezete és az aleggységek feladatai:³⁷

- 1 parancsnokság és logisztikai elem;
- 1 adminisztrációs és támogató század;
- 4 különleges felderítő század;
- 1 felderítési adatfeldolgozó század;
- 2 tartalékos felderítő század.

A parancsnokság és logisztikai elem – hasonlóan az 1. ejtőernyős huszárokhhoz – össze van vonva és közvetlenül vezeti az aleggységeket, illetve végzi a logisztikai támogató feladatokat a végrehajtó aleggységek sikeres feladatvégrehajtása érdekében.

³³ *2e régiment de hussards* i. m. (9. l.)

³⁴ Esterházy Bálint József, Valentin comte d'Esterházy, fraknói, gr. Magyar Katolikus Lexikon. Elérhető: <http://lexikon.katolikus.hu/E/Esterh%C3%A1zy.html> (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)

³⁵ André-Claude de la Clavière Marquis de Chamborant. Elérhető: www.amicalechamboranthussards.fr/chamborant.html (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)

³⁶ *Commandement du renseignement* (Hírszerző parancsnokság). Elérhető: www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/commandement-du-renseignement/commandement-du-renseignement (A letöltés dátuma: 2019. 11. 20.)

³⁷ *2e régiment de hussards* i. m. (9. l.)

Az adminisztrációs és támogató század a tervezett feladattal kapcsolatos háttér-biztosítási, híradóbiztosítási, térképészeti, térinformatikai feladatokat végzi és a feladat függvényében közvetlenül technikai eszközökkel és fegyverzettel támogatja a különleges felderítő századokból kikülönített huszárjárőrök (felderítő szervek) alkalmazását.

A négy különleges felderítő század alaprendeltetési feladata az előljáró tervei szerint alkalmazásra tervezett huszárjárőrök (felderítő szervek) állományának biztosítása.

A felderítési adatfeldolgozó század felelős a huszárjárőrök (felderítő szervek) által megszerzett és továbbított felderítési adatok feldolgozásáért, az előljáró információs igényének megfelelő jelentések elkészítéséért és időbeni felterjesztéséért.

A két tartalékos felderítő század csak különleges jogrendi helyzetben kerül aktívizálásra, így nem négy, hanem hat különleges felderítő század áll rendelkezésre.

A 2. huszárezred főbb technikai eszközei³⁸

VB2L könnyű páncélozott felderítő jármű, amely nagytávolságú figyelő, kép- és adat-rögzítő, illetve adatátviteli berendezésekkel, illetve optikai, fényképező és videofel-szerelésekkel van felszerelve; Polaris MV850 quad.³⁹



3. ábra: „Chamborant” huszár Polaris MV850 quaddal.

Forrás: Lagneau (2019) i. m. (39. l.)

³⁸ Uo.

³⁹ Laurent Lagneau: *Le 2e Régiment de Hussards sera bientôt doté de 48 nouveaux quads Polaris MV850.* 2019. Elérhető: www.opex360.com/2019/05/21/le-2e-regiment-de-hussards-sera-bientot-dote-de-48-nouveaux-quads-polaris-mv850/ (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)

3.3. A 3. „Esterházy” Huszárezred – 3ème „Esterhazy” régiment de Hussards (3e RH) (angolul: 3rd Hussar Regiment)

A 3. huszárezred a francia szárazföldi haderő 1. hadosztályának⁴⁰ állományába tartozó francia–német közös dandár (*brigade franco-allemande – BFA*)⁴¹ egyik francia felajánlású ezrede. A 2. huszárezred feladata harcbiztosítási felderítési feladatok önálló végrehajtása, amelynek során az ellenséget elsődlegesen a harcfelderítés aktív alkalmazásával derítik fel és a fegyverzet és tűzeszközök kombinált alkalmazásával pusztítják el. Kiemelt feladata az ellenség páncélos kötelékeinek felderítése, szétbontakozásának megakadályozása és a saját páncéltörő eszközökkel lehetőség szerinti pusztítása.



4. ábra: A 3. huszárezred baretje a „hongrois” vitézkötéssel.
Forrás: <http://rh3res.unblog.fr/insignes-et-traditions/> (A letöltés dátuma: 2019. 08. 30.)

Az ezred állományának felkészítése és kiképzése arra irányul, hogy a huszárok erkölcsi hűségére alapozott hagyományos „tájékoztatni, harcolni és fedezni” feladatrendszerét a kezdeményezés, az önálló képességként meglévő hatásos tüzérválasztó kihasználásával végezze. Az ezred aktívan részt vesz a francia érdekek szempontjából fontos nemzetközi missziókban: például Afganisztán, Elefántcsontpart, Koszovó, Libanon, Mali, Csád. Az ezred Franciaországban, hazai területen szintén részt vesz a Sentinel fedőnevű, terrorizmus elleni feladatokban.

A 3. huszárezredet 1764-ben Esterházy Bálint Miklós herceg, a 2. huszárezredet alapító Eszterházy Bálint József fia alapította az 1. és 2. huszárezred kiválogatott állományából, valamint elzászi és német önkéntesekből. Azóta is jelzőként viseli alapítója vezetéknévét. Az ezred alapítása óta végigharcolta az összes háborút, amelyben Franciaország részt vett. Története során különösen kitüntette magát a Valmy, Jena, Eylau, Friedland Montereau, Ourcq, Ypres és La Marne alatti csatákban, valamint az 1952–1962 közötti gyarmati háborúkban. Dicsőséges helytállásáért megkapta a „Liberation of the Croix de Guerre”⁴² kitüntetést.

⁴⁰ 1re division (1. hadosztály). Elérhető: www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/1re-division (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)

⁴¹ Brigade franco-allemande (Francia–német dandár). Elérhető: www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/1re-division/brigade-franco-allemande (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)

⁴² Les 250 ans du 3ème régiment de hussards de Metz. Elérhető: <https://france3-regions.francetvinfo.fr/grand-est/2014/02/12/les-250-ans-du-3eme-regiment-de-hussards-de-metz-413873.html> (A letöltés dátuma: 2019. 11. 21.)

A 3. huszárezred szervezete és az alegységek feladatai:⁴³

- 1 parancsnoki és logisztikai elem;
- 3 páncélozott huszárszázad;
- 2 felderítő huszárszázad;
- 1 tartalékos század.

Az előző két huszárezredhez hasonlóan a parancsnoki és logisztikai elem itt is össze van vonva és közvetlenül vezeti az alegységeket, illetve végzi a logisztikai támogató feladatokat a végrehajtó alegységek sikeres feladatvégrehajtása érdekében.

A három páncélozott huszárszázad feladata a kihívó fél erőinek és eszközeinek felderítése, illetve a felderített célok pusztítása harccal.

A két felderítő huszárszázad feladata huszárjárőrök alkalmazásával irány-, terület- és terepszakasz-felderítés.

A tartalékos huszárszázad csak különleges jogrendi helyzetben kerül aktivizálásra, így nem három, hanem négy páncélozott huszárszázad áll rendelkezésre.

A 3. huszárezred főbb technikai eszközei⁴⁴

AMX 10 RCR felderítő harcjármű 105 mm ágyúval; PANTHARD VBL könnyű páncélozott terepjáró gépkocsi MILAN pct. rakétával; VAB páncélozott szállító harcjármű.



5. ábra: A 3. huszárezred járőre terepen.

Forrás: 3e regiment de hussards i. m. (10. lj.)

⁴³ 3e regiment de hussards i. m. (10. lj.)

⁴⁴ Uo.

4. Összefoglalás

A Gárdahuszárezred a dán haderő harcbiztosító, ugyanakkor egyik kiemelt reprezentatív alakulata, mely a Királyi Testőrség mellett a királyi ház tagjainak közvetlen szolgálatában áll, hasonló protokolláris őrző-védő feladattal, mint a brit királynő udvari lovassága. A válságkezelő műveletekben (KFOR, OIF, ISAF) a huszárság hagyományos harceljárásait modern páncélozott technikával alkalmazva tevékenykednek. Haditechnikai eszközeikből kitűnik, hogy moduláris alapokon képesek a kapott feladathoz és a várható szembenálló fél erejéhez viszonyított leghatékonyabb összetételben és tüzérvél fellépni.

A francia 1. ejtőernyős huszárezred a 3. hadosztály 11. ejtőernyős dandárjának könnyű páncélozott eszközökkel felszerelt harcbiztosító alakulata, amelynek személyi állománya ejtőernyős alkalmazásra, technikai eszközei légideszant vagy légiszállítással való kijuttatásra van felkészítve. Ezen képességek alkalmazásával biztosítja a francia nemzeti érdekek és érdekeltségek hathatós érvényesülését több mint harminc éve a világ bármely pontján.

A 2. huszárezred a francia szárazföldi haderő felderítő-hírszerző ezrede. A felderítési feladatok végrehajtásához modern technikai eszközökkel rendelkeznek, amelyek között megtalálhatók a figyeléshez, fényképezéshez vagy filmezéshez szükséges eszközök is. A nagyteljesítményű technikai felderítő és adatátviteli eszközök lehetővé teszik számukra, hogy bázisukból több száz kilométeres távolságban is képesek legyenek a felderítési feladatok végrehajtására és a megszerzett adatok elektronikus továbbítására.

A francia 3. „Eszterházy” huszárezred, az európai haderők élvonalába számító francia–német közös dandár egyetlen sokoldalúan moduláris harcbiztosító ereje, amely mind nemzeti, mind multinacionális környezetben vívott harcban nagy hatékonysággal alkalmazható. A huszárezred alegységei a legmozgékonyabbak a közös dandárban, és a közvetlen irányzású tüzescsoportjai (pct. ágyúk és rakéták) a legerősebb tüzescsoportok. A gyors manőverezőképeséggel és nagy tüzérvél rendelkező eszközeikkel képesek nemcsak gyorsan elfoglalni a terep kulcsfontosságú pontjait, hanem megfelelő tűz és mozgás kombinációjával meghatározott ideig megtartani azokat.

A fentiekből megállapítható, hogy a tárgyalt haderők a huszárezredek nagy hatékonyságú harcbiztosító képességük okán és – kisebb részben – ceremoniális okokból tartják hadrendben. A huszárezredek alegységei századszinten moduláris képességűek, amelyek minden szempontból megfelelnek a modern elveken nyugvó feladatorientált harccsoportok összeállításával szemben támasztott alkalmazási követelményeknek. Ezen moduláris képességnek és a kor színvonalán álló technikai eszközeiknek köszönhetően mind a helyi kisháborúkban, mind a válságkezelő műveletekben hatékonyan alkalmazhatóak.

Felhasznált irodalom

- Ágh Attila: *Konfliktusok, háborúk*. Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1989.
- Boda József – Boldizsár Gábor – Kovács László – Orosz Zoltán – Padányi József – Resperger István – Szenes Zoltán: Fókusz és együttműködés. A hadtudomány kutatási feladatai. *Honvédségi Szemle* 144. (2016), 3. 3–20.
- A magyar huszárság története. A lovasműveltség sajátosságai*. Budapest–Zürich, Zürichi Magyar Történelmi Egyesület – Heraldika Kiadó, 2004.
- Nolan, Louis E.: *Cavalry; Its History And Tactics*. London, Bosworth & Harrison, 1860.
- Szijj Jolán: *Hadtörténelmi levéltári kiadványok, fond- és állagjegyzék*. Budapest, 1997. 335 folyószám.
- Szolgálati határozványok a magyar királyi honvéd huszár legénység számára*. Budapest, Pallas Részvénytársaság nyomdájá, 1898.
- Végh Ferenc: A dán haderő. *Haditechnika*, 41. (2007), 3. 2–6.
- Zachar József: Bercsényi László (1689–1778). *Hadtörténelmi Közlemények*, 25. (1978), 1. 68–114.
- Zachar József: A franciaországi Bercsényi-huszárezred története 1721–1791. *Hadtörténelmi Közlemények*, 105. (1992), 4. 33–73.

Internetes források

- 1er régiment de hussards parachutistes* (Az 1. ejtőernyős huszárezred). Elérhető: www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/11e-brigade-parachutiste/regiments/1er-regiment-de-hussards-parachutistes (A letöltés dátuma: 2019. 02. 05.)
- 1re division* (1. hadosztály). Elérhető: www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/1re-division (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)
- 1st Hussars* (Az 1. huszárezred). Elérhető: www.army-armee.forces.gc.ca/en/4-canadian-division/1-hussars/index.page (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)
- 1PNINF Bataljon* (1. g. lövészszázlőalj). Elérhető: <http://forsvaret.dk/GHR/IBataljon/Pages/default.aspx> (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)
- 2e régiment de hussards* (A 2. huszárezred). Elérhető: www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/commandement-du-renseignement/2e-regiment-de-hussards (A letöltés dátuma: 2019. 01. 31.)
- 3e régiment de hussards* (A 3. huszárezred). Elérhető: www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/1re-division/3e-regiment-de-hussards (A letöltés dátuma: 2019. 08. 30.)
- 8th Canadian Hussars* (A 8. kanadai huszárezred). Elérhető: www.army-armee.forces.gc.ca/en/5-canadian-division/8-canadian-hussars/index.page (A letöltés dátuma: 2019. 08. 30.)
- A dán szárazföldi haderő szervezete*. Elérhető: <https://forsvaret.dk/da/organisation/haeren/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)
- André-Claude de la Clavière Marquis de Chamborant*. Elérhető: www.amicalechamborant-hussards.fr/chamborant.html (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)

- Brigade franco-allemande* (Francia–német dandár). Elérhető: www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/1re-division/brigade-franco-allemande (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)
- Commandement du renseignement* (Hírszerző parancsnokság). Elérhető: www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/commandement-du-renseignement/commandement-du-renseignement (A letöltés dátuma: 2019. 11. 20.)
- Esterházy Bálint László, Valentin comte d'Esterházy, fraknói, gr.* Magyar Katolikus Lexikon. Elérhető: <http://lexikon.katolikus.hu/E/Esterh%C3%A1zy.html> (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)
- Gardehussaren 13.* (2013), 1. 3–5. (Elektronikus kiadvány) Elérhető: https://issuu.com/gardehusar/docs/ghr_feb2013_web (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)
- Gardehusarregimentet* (A Gárdahuszárezred). Elérhető: <https://forsvaret.dk/da/organisation/haeren/gardehusarregimentet/opgaver-og-enheder/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 06.)
<http://rh3res.unblog.fr/insignes-et-traditions/> (A letöltés dátuma: 2019. 08. 30.)
<https://portals.clio.me/dk/historie/7-9/emner/historiske-temaer/lokalhistorie-sjaelland/introduktion/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 06.)
- Lagneau, Laurent: *Le 2e Régiment de Hussards sera bientôt doté de 48 nouveaux quads Polaris MV850.* 2019. Elérhető: www.opex360.com/2019/05/21/le-2e-regiment-de-hussards-sera-bientot-dote-de-48-nouveaux-quads-polaris-mv850/ (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)
- Les 250 ans du 3ème régiment de hussards de Metz.* Elérhető: <https://france3-regions.francetvinfo.fr/grand-est/2014/02/12/les-250-ans-du-3eme-regiment-de-hussards-de-metz-413873.html> (A letöltés dátuma: 2019. 11. 21.)
- Om Gardehusarerne* (A Gárdahuszárezredről). Elérhető: <https://forsvaret.dk/da/organisation/haeren/gardehusarregimentet/om-os-underside/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)
- Om Gardehusarregimentet* (A Gárdahuszárezredről). Elérhető: <https://forsvaret.dk/da/organisation/haeren/gardehusarregimentet/om-os-underside/> (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)
- Organismes et formations rattachés* (Szervezeti és kapcsolati ábra). Elérhető: www.defense.gouv.fr/terre/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/3e-division/organismes-et-formations-rattaches (A letöltés dátuma: 2019. 11. 22.)
- Regiment Huzaren van Boreel* (A Boreel huszárezred). Elérhető: www.huzarenvanboreel.nl (A letöltés dátuma: 2019. 10. 30.)
- The Sherbrooke Hussars* (Sherbrooke huszárezred). Elérhető: www.army-armee.forces.gc.ca/en/2-canadian-division/the-sherbrooke-hussars/index.page (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)
- The King's Royal Hussars* (A Király huszárezrede). Elérhető: www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-armoured-corps/kings-royal-hussars/ (A letöltés dátuma: 2019. 09. 02.)
- The Queen's Royal Hussars* (A Királynő huszárezrede). Elérhető: www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/royal-armoured-corps/queens-royal-hussars/ (A letöltés dátuma: 2019. 09. 02.)
- The Royal Canadian Hussars* (A királyi kanadai huszárezred). Elérhető: www.army-armee.forces.gc.ca/en/2-canadian-division/the-royal-canadian-hussars/index.page (A letöltés dátuma: 2020. 11. 10.)

www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/1re-division/3e-regiment-de-hussards (A letöltés dátuma: 2019. 08. 29.)

www.defense.gouv.fr/english/node_64/l-armee-de-terre/le-niveau-divisionnaire/3e-division/11e-brigade-parachutiste/regiments/1er-regiment-de-hussards-parachutistes (A letöltés dátuma: 2019. 08. 31.)